

Joanna Siuda
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
Kraków

Opis rzeczowy czasopism w systemie VTLS - przykłady zastosowania w bazie Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej

Wprowadzenie

Niniejszy artykuł ma na celu przybliżenie czytelnikom FIDES problematyki tworzenia charakterystyki rzeczowej czasopism w systemie VTLS z uwzględnieniem jej specyfiki w odniesieniu do Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej.

Postęp w zakresie automatyzacji bibliotek uniwersyteckich i wzrastające zapotrzebowanie czytelników na różnorodne narzędzia wyszukiwawcze ułatwiające dostęp do informacji naukowej spowodowały, iż podjęta została decyzja o rozpoczęciu prac nad opracowaniem rzeczowym wydawnictw ciągłych.

W czerwcu 1999 r. odbyły się w Sopocie organizowane przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Gdańskiego warsztaty przedmiotowe, mające na celu zainicjowanie opracowania rzeczowego w bazie Centralnej Kartoteki Tytułów Czasopism posadowionej na serwerze BUG. Biblioteki współpracujące z CKTCZ, w tym Biblioteka Główna PAT, rozpoczęły tę działalność z dniem 1 września 1999 r.

W opracowaniu rzeczowym czasopism wykorzystywany jest zasób słownictwa języka haseł przedmiotowych (jhp) KABA¹

---

¹ Zob. np. Materiały z Konferencji nt.: *Język haseł przedmiotowych KABA : stan obecny i perspektywy rozwoju*. Sopot 9-11.09.1997

prezentowanego w formie kartoteki wzorcowej przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie. Za jego pomocą tworzone są charakterystyki wyszukiwawcze tytułów czasopism w bazie CKTCZ. J. KABA zawiera obecnie około 32 tys. terminów stosowania a jego zasób leksykalny podlega stałej aktualizacji.

Prace nad tworzeniem jhp KABA rozpoczęto w 1991 r. W fazie początkowej tych prac wzięły udział biblioteki uniwersyteckie : Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego oraz Biblioteka AGH.

Jhp KABA tworzony jest przede wszystkim w oparciu o zasób słownictwa jhp Biblioteki Narodowej Francji – RAMEAU (Répertoire d’Autorité-Matière Encyclopedique et Alphabétique Unifié), RVM (Répertoire vedettes – matière), Biblioteki Laval w Quebecu a także LCSH (Library of Congress Subject Headings)².

Jest to język kompatybilny – jego jednostki leksykalne mają odpowiedniki w wymienionych powyżej francuskojęzycznych i angielskojęzycznych językach haseł przedmiotowych. Dostęp do nich odbywa się poprzez wyszukiwanie w indeksie uruchamianym komendą z.³

Przykład:

z/sociology

z/christianity

z/histoire

W procesie tworzenia jhp. KABA powstał zasób tematów oraz określników (utworzono listy określników swobodnych wzorowane

---

Zob. np. Głowacka T.: *Kartoteka wzorcowa języka KABA : stosowanie w katalogu przedmiotowym*. Warszawa 1997

² Stanis A.: *Język haseł przedmiotowych KABA prezentowany w formie kartoteki wzorcowe*. [W:] *Materiały z konferencji nt.: Język haseł przedmiotowych KABA : stan obecny i perspektywy rozwoju*. Sopot 9-11.09.1997

³ Zob. Centralna Kartoteka Haseł Wzorcowych BUW – połączenie przez telnet 193.0.118.1, strony www – <http://buw.uw.edu.pl/>

na listach RAMEAU) stanowiących podstawowe jednostki leksykalne tego języka.

Temat to jednostka leksykalnie samodzielna (może tworzyć hasło przedmiotowe proste). W grupie tematów wyróżnia się podgrupę tematów z prepozycją gdzie temat poprzedzany jest nazwą osobową, geograficzną lub nazwą instytucji nadrzędnej.

Tematem może być:

nazwa pospolita (w r. khw pole 150)

hasło osobowe (w r. khw pole 100)

tyt. ujednociony (w r. khw pole 130)

hasło korporatywne (w r. khw pole 110, 111)

nazwa geograficzna (w r. khw pole 151)

Określniki są niesamodzielne syntaktycznie. Użyte po temacie tworzą hasło przedmiotowe rozwinięte. Rozróżnia się podstawowy podział na określniki swobodne (można je łączyć z wieloma tematami) oraz określniki związane (przypisane do jednego tematu lub grupy tematów).

Określniki swobodne i związane dzielą się na określniki: rzeczowe, formy (podpole **x**), geograficzne (podpole **z**) i chronologiczne (podpole **y**).

Obowiązuje następujący szyk hasła przedmiotowego rozwiniętego:

Temat – określnik rzeczowy – określnik geograficzny – określnik chronologiczny – określnik formy.

Kartoteka wzorcowa języka KABA zawiera dwa główne typy rekordów :

rekordy haseł wzorcowych i rekordy odsyłaczy orientacyjnych całkowitych.

Rekordy haseł wzorcowych to terminy będące tematami, tematami i określnikami oraz określnikami.

Ich funkcję określają kody zawarte w polu stałej długości **Auth/Ref**.

- a – termin występuje w funkcji tematu
- f – termin występuje w funkcji tematu i określnika
- d – termin występuje w funkcji określnika

Informację o możliwości zastosowania określnika geograficznego podają kody znajdujące się w polu stałej długości **Geo subd**.

- a – termin zawsze łączy się z określnikiem geograficznym
- b – termin łączy się z określnikiem geograficznym tylko w funkcji tematu
- c – termin łączy się z określnikiem geograficznym tylko w funkcji określnika
- „ „ – spacja termin nigdy nie łączy się z określnikiem geograficznym

W polu stałej długości **subj** zakodowana jest informacja o pochodzeniu hasła.

- f – RAMEAU
- v – LAVAL
- z – utworzony na potrzeby kartoteki KABA
- a – Biblioteka Kongresu

Schemat hasła wzorcowego w jhp KABA

- 010 Numer kontrolny
- 035 Numer systemowy
- 040 Instytucja sporządzająca rekord
- 1XX Hasło rekordu
- 360 Odsyłacz orientacyjny uzupełniający
- 4XX Termin odrzucony
- 472 Termin francuskojęzyczny (RAMEAU)
- 5XX Termin nadrzędny

- 5XX Termin skojarzony
- 5XX Termin podrzędny
- 667 Definicja hasła rekordu
- 670 Źródło informacji
- 680 Zakres stosowania hasła rekordu
- 681 informacja o użyciu hasła w innych rekordach

W polach 5XX podaje się relację hasła z hasłem rekordu w polu 1XX.⁴

Kody relacji:

- a** – nazwa wcześniejsza
- b** – nazwa późniejsza
- g** – termin nadrzędny
- h** – termin podrzędny

Przykład:

```

Local lvl: 5   Subdiv: n       Bib lvl: y       Operator: 0000
ARN: 94205645 Rec Stat: n   Entrd: 940321   Used: 000614
Type: z       Geo subd: a   Govt Agn: |     Source: d
Roman: |      Subj: z       Series: n   Ser num: n   Head: bab
Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
Enc lvl: n   Auth/Ref: a   Mod rec: |     Rules: |
010  s 94205645
035  0025-19380
040 * KR U/AP \c KR U/AP \d WA U/AS
150 0 Socjologia.
360 \i hasła zaczynające się od wyrazu Socjologia, np. \a
      Socjologia miasta
360 \i określnik \a -- aspekt socjologiczny \i po różnych tematach w
      odniesieniu do badań socjologicznych
450 0 Doktryny społeczne.
472 0 Sociologie [f]

```

---

⁴ Zob. *Format USMARC Rekordu Kartoteki Hasel Wzorcowych : zastosowanie w Centralnej Kartotece Hasel Wzorcowych*. Warszawa 1999 s. 33-35

- 472 0 Sociology [a]
- 550 0 Nauki humanistyczne. \w g
- 550 0 Nauki społeczne. \w g
- 550 0 aspekt socjologiczny.
- 550 Socjologowie.
- 550 wkład do socjologii.
- 550 0 Adaptacja społeczna. \w h
- 550 Anomia. \w h
- 550 Durkheimowska szkoła socjologiczna. \w h
- 550 0 Ekologia człowieka. \w h
- 550 0 Etnopsychologia. \w h
- 550 Formy (socjologia). \w h
- 550 0 Grupy wiekowe. \w h
- 550 0 Historia społeczna. \w h
- 550 0 Informacja. \w h
- 550 Instytucje społeczne. \w h
- 550 Integracja społeczna. \w h
- 550 0 Komunikacja. \w h
- 550 Konserwatyzm. \w h
- 550 0 Kontrola społeczna. \w h
- 550 0 Normy społeczne. \w h
- 550 0 Osadnictwo człowieka. \w h
- 550 0 Pomocniczość. \w h
- 550 0 Populacja. \w h
- 550 0 Prognozy społeczne. \w h
- 550 0 Przywództwo. \w h
- 550 0 Psychologia społeczna. \w h
- 550 Socjalizacja. \w h
- 550 0 Socjolingwistyka. \w h
- 550 0 Socjologia historyczna. \w h
- 550 0 Społeczeństwo przemysłowe. \w h
- 550 0 Statyka i dynamika (nauki społeczne). \w h
- 550 0 Stosunki międzyetniczne. \w h
- 550 Systemy społeczne. \w h
- 550 Szkoła Chicagowska (socjologia). \w h
- 550 Walka klas. \w h

550 0 Władza (nauki społeczne). \w h
 550 0 Wojna i społeczeństwo. \w h
 550 Zmiana społeczna. \w h
 670 RAMEAU

Wspomniane wyżej rekordy odsyłaczy orientacyjnych całkowitych pokazują jak odnaleźć dany termin oraz w jaki sposób budować hasło. Zarówno określniki jak i odsyłacze całkowite orientacyjne pisane są małą literą. W polu stałej długości **Auth/Ref** oznaczane są kodem **b**.

Budowa rekordu odsyłacza orientacyjnego całkowitego

010 Numer kontrolny rekordu
 035 Numer systemowy rekordu
 040 Instytucja sporządzająca rekord
 1XX Hasło rekordu
 260 Uwaga odsyłająca
 472 Termin francuskojęzyczny (RAMEAU)
 472 Termin angielskojęzyczny (LCSH)
 667 Definicja hasła rekordu
 670 Źródło informacji
 680 Zakres stosowania hasła rekordu
 681 Informacja o użyciu hasła w innych rekordach kartoteki

Przykład

local lv: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0000
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 960401   Used: 990819
 Type: z   Geo subd: a Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: z Series: n   Ser num: n   Head: bbb
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: n   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: b Mod rec: | Rules: |
 010 s 96010648
 035 0 116-94680
 040 WA U/TG \c WA U/ZJ

- 150 0 kuchnia [przymiotnik].
260 \i hasła zaczynające się od wyrazu Kuchnia z przymiotnikiem od nazwy terytorium, narodowości, regionu, grupy etnicznej, religii itp. np.: \a Kuchnia prowansalska <--OG>. \i Hasła tego typu stosuje się z określnikiem geograficznym.
667 Hasłem modelowym jest hasło Kuchnia francuska <--OG>
670 KABA
681 \i Użyto w rekordzie \a – przepisy

Terminy dla potrzeb bazy słownictwa jhp KABA tworzone są przez biblioteki współpracujące przy powstawaniu tego języka oraz Ośrodek Języka Kartoteki Wzorcowej KABA. Współpracujące biblioteki przysyłają tu *Wykazy terminów w opracowaniu*.⁵

Zasób słownictwa j. KABA podlega ciągłej modyfikacji i aktualizacji.

Szybki rozwój prac nad opracowaniem rzeczowym w systemie VTLS, obecnie również wydawnictw ciągłych, powoduje stałe zapotrzebowanie na tworzenie nowych, dotyczących wielu dziedzin wiedzy terminów języka KABA.

Tworzenie charakterystyk wyszukiwawczych.

Opracowanie rzeczowe czasopisma rozpoczyna analiza jego treści przy założeniu, że podstawą opisu jest jednostka opisu katalogowego - tytuł czasopisma (dotyczy to również sytuacji gdy następuje zmiana tytułu). Charakterystyka rzeczowa dokonywana jest z autopsji. Ma ona odzwierciedlać profil tematyczny czasopisma. Treść poszczególnych numerów podlega opracowaniu rzeczowemu jedynie w przypadku zeszytów monograficznych.

---

⁵ Tamże. s. 8 - 13.

W procesie tworzenia charakterystyki wyszukiwawczej należy zwrócić szczególnie uwagę na przeznaczenie czytelnicze czasopisma, jego zasięg terytorialny jak również nazwy instytucji sprawczych. Hasło przedmiotowe tworzymy wówczas w oparciu o khw korporatywne utworzone dla danej instytucji.⁶

Po dokonaniu analizy treści, wykonaną charakterystykę słowną należy zastąpić odpowiednimi dla niej terminami z kartoteki wzorcowej jhp KABA. W przypadku braku takich terminów tworzy się propozycję hasła przedmiotowego w oparciu o jhp RAMEAU a następnie umieszcza ją w polu 976 rekordu bibliograficznego.

Przykłady tworzenia charakterystyki rzeczowej czasopisma.

Tytuł : Shroud spectrum international
 Odpowiedzialność : Indiana Center for Shroud Studies.
 Wydawca : Indiana Center for Shroud Studies
 Data ukazania się pierwszego zeszytu : 1981
 Data ukazania się ostatniego zeszytu : 1993
 Częstotliwość : kwartalnik
 Język : angielski

Charakterystyka czasopisma

Czasopismo anglojęzyczne, zakończone. Porusza tematykę Całunu Turyńskiego. Przedstawia jego historię, aktualny stan badań oraz hipotezy naukowe.

Wykonane charakterystyki wyszukiwawcze
 Całun turyński – czasopisma

---

⁶ Zob. Steczowicz – Sajderowa Z.: *Nazwa ciała zbiorowego w j. KABA*. [W:] *Materiały z konferencji nt.: Język hasel przedmiotowych KABA : stan obecny i perspektywy rozwoju*. Sopot 9-11.09.1997, s. 37 – 40.

Tytuł : **Kultura i Edukacja**⁷

Odpowiedzialność : Red. Nacz. Roman Schulz

Data ukazania się pierwszego zeszytu : 1992 r.

Częstotliwość : kwartalnik

język : polski

Charakterystyka czasopisma

Kwartalnik dla nauczycieli akademickich kształcących pedagogów. Tematyka : historia edukacji, informatyka w edukacji, kulturowo – społeczne uwarunkowania edukacji, reforma edukacji w Polsce, recenzje prac z zakresu edukacji.

Wykonane charakterystyki wyszukiwawcze

Edukacja – czasopisma

W podanych przykładach forma periodyczności wyrażona jest za pomocą określnika - czasopisma.

Procedura tworzenia haseł przedmiotowych rozwiniętych w Centralnej Kartotece Tytułów Czasopism.

Terminy potrzebne do utworzenia hasła przedmiotowego rozwiniętego (hasła z pól 1XX wraz z hasłami związanymi) z pól 5XX) kopiowane są z Centralnej Kartoteki Haseł Wzorcowych (CKHW)⁸ posadowionej na serwerze Biblioteki Uniwersytetu

---

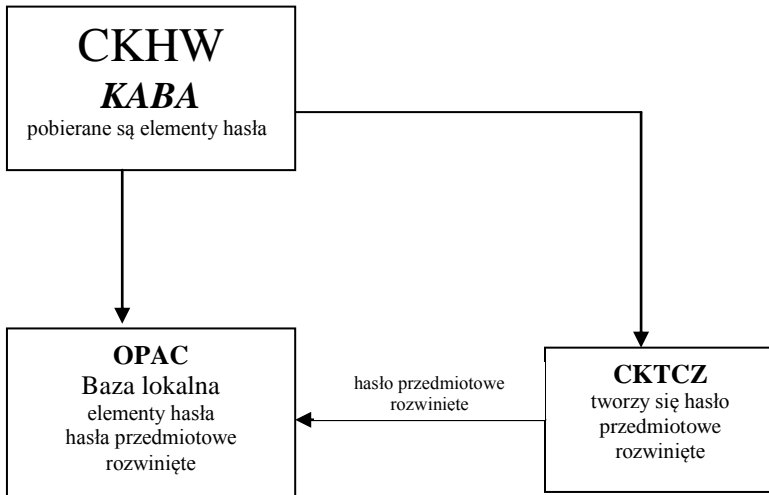
⁷ Cyt. za. *Materiały metodyczne z warsztatów bibliotekarskich 2- go stopnia*. Sopot 1999

⁸ Zob. CKHW BUW – połączenie przez telnet – 193.0.118.1

Warszawskiego do Centralnej Kartoteki Tytułów Czasopism (CKTCZ)⁹ oraz lokalnych katalogów OPAC.

Do lokalnych katalogów OPAC skopiowane będą również utworzone w CKTCZ hasła przedmiotowe rozwinięte.¹⁰

Schemat procedury wprowadzania danych w opracowaniu rzeczowym czasopism w systemie VTLS

Za poprawne przejmowanie do bazy CKTCZ oraz katalogów lokalnych wszystkich potrzebnych terminów, tworzenie haseł przedmiotowych i ich powiązanie z rekordem bibliograficznym (pola 6XX) odpowiedzialny jest admin przedmiotowy w każdej ze współpracujących bibliotek.

Skopiowane terminy (tematy i określniki) wyszukiwane są w indeksie komenda s.¹¹ Stanowią one podstawę do utworzenia hasła przedmiotowego rozwiniętego. w bazie CKTCZ.

⁹ Zob. CKTCZ BUG - połączenie przez telnet - koala.bg.univ.gda.pl, strony www - <http://www.univ.gda.pl/opac>

¹⁰ Jaśkowiak G.: *Katalogowanie przedmiotowe czasopism – procedury wprowadzania danych*. Sopot 1999

Tworzy się je poprzez skopiowanie właściwego hasła (temat) do pól 1XX a następnie dopisanie ręczne określników.. Tak przygotowany rekord pozostawiany jest w statusie *wait*,¹² a następnie po zatwierdzeniu go przez osobę o uprawnieniach admin w CKTCZ oraz nadaniu mu statusu *keep*¹³ podwiązywany jest do pól 6XX w rekordzie bibliograficznym.

Schemat hasła przedmiotowego rozwiniętego w CKTCZ

Pola stałej długości

Gowt Agn |
Roman |
Mod Rec |
Rules : |
Subdiv n
Geo subd n
Subj n
UPD Status a
Auth Ref a
Series |
Ser num |
Ref Status a

010 numer kontrolny rekordu
035 numer systemowy rekordu
040 instytucja sporządzająca rekord
1XX hasło rekordu – podpole **d** osoba zatwierdzająca rekord

---

¹¹ Np. s/socjologia
s/kościół katolicki

¹² wait –rekord pozostaje w buforze.

¹³ keep – rekord przechodzi przez bufor, znajduje się w indeksie.

Przykłady haseł przedmiotowych utworzonych w CKTCZ

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 000619   Used: 000621
 Type: z   Geo subd: n   Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: a   Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 00000878
 2. 035   0087-76580
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/JD
 4. 110 2   Parafia p.w. Św. Jakuba (Olsztyn). \b Wspólnota
                   Parafialna Św. Jakuba \x czasopisma.

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 000214   Used: 000215
 Type: z   Geo subd: n   Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/ Ref: a   Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 00000193
 2. 035   0071-75080
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/JD
 4. 150   Kościół katolicki \z Chorwacja \x czasopisma.

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 000217   Used: 000218
 Type: z   Geo subd: n   Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: a   Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 00000207
 2. 035   0072-22280
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/ISS
 4. 150   Chrześcijaństwo \x czasopisma.

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 991110   Used: 991229
 Type: z   Geo subd: n Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: a Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 99094962
 2. 035   0059-12780
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/JD
 4. 100 0   Paweł \b VI \c (papież ; \d 1897-1978) \x czasopisma.

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 000614   Used: 000615
 Type: z   Geo subd: n Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: a Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 00000836
 2. 035   0086-87480
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/JD
 4. 150   Judaizm (teologia chrześcijańska) \x czasopisma.

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 991015   Used: 991018
 Type: z   Geo subd: n Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: a Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 99094609
 2. 035   0055-63480
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/ISS
 4. 150   Małżeństwo \x aspekt religijny \x Kościół katolicki \x
 czasopisma.

Local lvl: 1   Subdiv: n   Bib lvl: y   Operator: 0034
 ARN: Rec Stat: n   Entrd: 000329   Used: 000403
 Type: z   Geo subd: n Govt Agn: | Source: d
 Roman: | Subj: n   Series: | Ser num: | Head: bab
 Ref status: a   Upd status: a   Auth status: a   Name: n
 Enc lvl: n   Auth/Ref: a Mod rec: | Rules: |
 1. 010   s 00000423
 2. 035   0077-52280
 3. 040   KR 295/JS \c GD U/JD
 4. 150   Duszpasterstwo \x Kościół katolicki \x czasopisma.

Problemy opracowania rzeczowego czasopism w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej

Termin przystąpienia Biblioteki PAT do współpracy z CKTCZ (czerwiec 1999 r.) pokrywa się zasadniczo z rozpoczęciem prac związanych z opracowaniem rzeczowym czasopism. Biblioteka PAT dołączyła do innych współpracujących w tym zakresie bibliotek we wrześniu 1999 r. dlatego też wszystkie stworzone przez nią rekordy bibliograficzne zaopatrzone są w charakterystyki rzeczowe.

Podstawowym problemem w codziennej pracy nad tworzeniem ww. charakterystyk jest brak bezpośredniego dostępu do aktualnej wersji RAMEAU. Należy tu jednak podkreślić szczególne dobrodziejstwo współpracy ze zrzeszonymi przy CKTCZ bibliotekami. Ze skutecznej i fachowej pomocy pracowników tych bibliotek bardzo często przychodzi nam korzystać.

Jednym z wyraźnych udogodnień jakie niesie za sobą proces komputeryzacji bibliotek jest dostęp do zasobów sieci Internet.¹⁴

Dzięki połączeniom internetowym¹⁵ możliwe jest korzystanie z dostępnych online baz zagranicznych w tym przede wszystkim Biblioteki Kongresu USA¹⁶, Biblioteki Narodowej Francji¹⁷ a także rodzimych baz jak baza Biblioteki Narodowej w Warszawie¹⁸. Bez możliwości penetracji tych zasobów trudno wyobrazić sobie efektywną pracę nad opracowaniem rzeczowym czasopism.

W internecie działa również lista dyskusyjna¹⁹ stworzona dla potrzeb pracowników bibliotek zajmujących się opracowaniem rzeczowym. Pozwala ona na wymianę informacji, kontakt z osobami odpowiedzialnymi za działanie CKTCZ oraz dokonywanie modyfikacji i uzupełnianie rekordów haseł przedmiotowych w lokalnych katalogach OPAC.

Swoiste uzależnienie od dostępu do internetu stwarza też pewne utrudnienia. Polegają one głównie na trudności w szybkim uzyskaniu połączenia z bazami międzynarodowymi a także niejednokrotnie polskimi katalogami bibliotecznymi dostępnymi w sieci.

Niedogodności te wpływają zasadniczo na opóźnienia w procesie tworzenia haseł przedmiotowych i kopiowania ich do własnego katalogu OPAC.

Dla nas jako pracowników biblioteki, która nie posiadała wcześniej odrębnego działu opracowania rzeczowego wiele korzyści mogłyby przynieść częstsze szkolenia organizowane przez

---

¹⁴ Zob. np. Szczęch W.: *Uwagi na temat komputeryzacji bibliotek*. „Fides : Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1995 nr 1 s.70 -74

Zob. np. Chmielewska – Gorczyca E.: *Biblioteka wirtualna – wizja czy rzeczywistość*. „Przegląd biblioteczny” 1996 nr 2/3.

¹⁵ Górska G.: *Sieć sieci komputerowych – czyli Internet*. „Fides : Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1997 nr1/2 s.263 – 270.

¹⁶ Internet strona www : <http://catalog.loc.gov/>, połączenie przez telnet – locis.loc.gov

¹⁷ Internet strona www : <http://www.bnf.fr/>, połączenie przez telnet –opale02.bnf.fr

¹⁸ Internet strona www : <http://www.bn.org.pl/>

¹⁹ adres e – mail : cktcz-kaba@pingwin.bg.univ.gda.pl

specjalistów w tym temacie z zaprzyjaźnionych bibliotek np. w środowisku krakowskim.

Profil tematyczny zbiorów Papieskiej Akademii Teologicznej narzuca konieczność tworzenia specyficznych, specjalistycznych haseł przedmiotowych z zakresu teologii, historii filozofii i prawa kanonicznego co powoduje ogromne zapotrzebowanie na rekordy wzorcowe o tej tematyce tworzone przez pracowników zajmujących się aktualizacją jhp KABA.

W tym miejscu nie można nie wspomnieć o ogromnym znaczeniu pracy Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego²⁰, którego pracownicy bardzo aktywnie przyczyniają się do wzbogacenia zbioru haseł ze wspomnianych wyżej dziedzin.

Przedstawione przez autorkę problemy pracy nad opracowaniem rzeczowym czasopism dotyczą zapewne i innych bibliotek :”VTLS – owych”.

Podsumowując należy jednak zaznaczyć, iż korzyści jakie daje wzajemna współpraca między tymi bibliotekami, a także postępujący proces automatyzacji i „wyjście na świat” dzięki zastosowaniu internetu powodują, iż zawód bibliotekarza zyskuje zupełnie inny wymiar jako prestiżowy i pozwalający na efektywną samorealizację.

---

²⁰ Zob. – połączenie przez telnet – kul. lublin.pl.